

والتين و الزيتون و طور سينين و هذا البلد الامين

(سوره تين)

٤٧٢٣٥

دانشگاه تربیت معلم

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

پایان نامه کارشناسی ارشد

موضوع:

بررسی پارامترهای اقلیمی مؤثر در گاشت زیتون
شهر استان لرستان

استاد راهنما:

دکتر زهرا حجازی زاده

۲۴۵۳۷

اساتید مشاور:

دکتر یداله کریم پور

و

دکتر هوشنگ قائمی

تدوین:

محمد حسین قلی زاده

شهریور ۱۳۷۸

۲۷۲۳۵

تقدیم به پدر و مادر مهربانم
همسر فداکارم که با قبول زحمت و دانش دوستی خود دانش اندوزی
مرا مشوق بودند.
پسرم هامان که تولدش همزمان با نوشتن این رساله و پذیرفته شدنم
در دوره دکترا بوده است.

تقدیر و تشکر

من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق

در آغاز سخن سپاس خداوند را سزاست که زیور علم را به منبع معرفت نگار موهبت عقل فرمود و بدینوسیله انسان را سرور مخلوقات قرار داد پروردگاری که به قلم و آنچه که می‌نویسد سوگند یاد می‌کند و عدم را در زیر امکان به منظر وجودی پر اسرار بیاراست و دیدگاه بصیر را ارمغان شناخت بخشید که هم اوست و همه از اوست. سپاس بیکران آفریدگاری که زیور خرد را بر تن آدمی ارزانی داشت تا حصول به ره شریف آدمیت را تسهیل نماید. دانش آموزی و تجربه اندوزی را بر نیروی تعقل و تخیل استوار نمود تا دریافته‌ها را مبنای نیک زیستن داند و چون نیک آموخت دیگران را نیکی بخشیده و خیر و صواب روا دارد در اینجا برخورد واجب می‌دانم. از زحمات استاد راهنما سرکار خانم دکتر زهرا حجازی‌زاده که در تهیه و تدوین این رساله همواره از راهنمایی‌های ارزنده خویش دریغ نوزیدند صمیمانه تشکر نمایم و از زحمات اساتید مشاور : آقایان دکتر هوشنگ قائمی دانشمند عالیقدر و دکتر یداله کریم‌پور که در امر مشاوره بذل توجه خاص داشتند تقدیر و تشکر نمایم.

از کلیه اساتید گروه که در ضمن دوره زحمت بسیار کشیدند تشکر می‌نمایم و از کلیه کسانی که در جمع‌آوری این مجموعه همکاری لازم مبذول داشتند از جمله آقایان رضا کاکاوند و ابراهیم فتاحی تقدیر و تشکر می‌نمایم و از کارمندان محترم گروه جغرافیا دانشگاه تربیت معلم سپاسگزار می‌باشم.

محمدحسین قلی زاده

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول -
۲	۱- مقدمه
۲	۱-۱ - طرح مسئله
۲	۱-۲ - دلایل انتخاب
۳	۱-۳ - اهمیت موضوع
۲	۱-۴ - اهداف تحقیق
۴	- اهداف مرحله‌ای
۴	- اهداف کلی
۵	فصل دوم -
۶	۲- ویژگیهای طبیعی منطقه مورد مطالعه
۶	۲-۱ - موقعیت جغرافیایی
۶	- موقعیت نسبی :
۶	- موقعیت ریاضی
۶	۲-۲ - وضعیت اقلیمی منطقه
۷	۲-۲-۱ - آب و هوای سرد کوهستانی
۷	۲-۲-۲ - آب و هوای مدیترانه‌ای (معتدل)
۸	۲-۲-۳ - آب و هوای نیمه گرمسیری
۸	۲-۳ - توپوگرافی منطقه
۹	۲-۳-۱ - کوهها

- ۹ کوههای شرقی و جنوب شرقی
- ۹ کوههای شمالی
- ۹ کوههای مرکزی
- ۱۰ کوههای غربی
- ۱۰ کوههای جنوبی
- ۱۰ ۲-۳-۲ - دشتهای و جلگهها
- ۱۰ - دشت سیلاخور
- ۱۰ - دشت الیگودرز
- ۱۱ - دشت کوهدشت
- ۱۱ - دشت الشتر
- ۱۱ دشتهای پراکنده
- ۱۱ ۲-۴ - منابع آب
- ۱۱ ۱-۴-۲ - منابع آبی سطح الارضی
- ۱۲ - رودهای مهم و حوضه آبریز آنها
- ۱۲ - رودهای حوضه آبریز دز
- ۱۲ - رودهای حوضه آبریز کرخه
- ۱۳ ۲-۴-۲ - منابع آبی تحت الارضی
- ۱۳ ۲-۵ - وضعیت خاک منطقه مورد مطالعه
- ۱۴ - انواع خاکهای استان
- ۱۴ ۱ - خاکهای قهوه‌ای
- ۱۴ ۲ - خاکهای بلوطی

- ۱۴ ۳ - خاکهای پدوکال، لیتوسل آهکی
- ۱۴ ۴ - خاکهای دره‌ای
- ۱۴ ۲-۶ - پوشش گیاهی منطقه
- ۱۵ ۲-۷ - کشاورزی منطقه
- ۱۷ ۲-۸ - وضعیت انرژی خورشیدی در منطقه
- ۱۹ فصل سوم -
- ۲۰ ۳ - پیشینه تحقیق
- ۲۹ فصل چهارم -
- ۳۰ ۴ - کاشت زیتون
- ۳۱ ۴-۱ - مرفولوژی و شناخت درخت زیتون
- ۳۱ - منطقه کاشت
- ۳۱ - گوناگونی کولیتواز
- ۳۱ - سیکل کاشت
- ۳۲ - نحوه تکثیر
- ۳۲ - سیستم ریشه‌بندی
- ۳۲ ۱ - ریشه‌بندی عمودی
- ۳۲ ۲ - ریشه‌بندی شعاعی
- ۳۲ ۳ - رشد جانبی ریشه
- ۳۳ - اندامهای هوایی
- ۳۳ ۱ - تنه
- ۳۳ ۲ - بازوها

- ۳ - برگ ۳۳
- ۴ - گل ۳۴
- ۵ - میوه ۳۴
- دوران رشد و نمو ۳۴
- ۱ - دوران جوانی ۳۴
- ۲ - دوران تولید ۳۵
- ۳ - دوران بلوغ ۳۵
- ۴ - دوران پیری ۳۵
- دوران رشد سالیانه ۳۵
- مراحل مختلف تکامل اعضای گل در دوران باز شدن ۳۶
- بیولوژی گلها ۳۷
- ۱ - نازایی در گل‌های ماده ۳۷
- ۲ - نازایی در گل‌های نر ۳۸
- تشکیل میوه و رشد و نمو آن ۳۸
- رسیدن میوه و تاریخ برداشت آن ۳۹
- ترکیبات میوه زیتون ۳۹
- شناخت واریته‌های زیتون ۳۹
- ۲-۴ - شرایط طبیعی کاشت زیتون ۳۹
- ۱-۲-۴ - آب و هوا ۳۹
- ۱ - دما ۴۰
- درجه حرارت پایه یا صفر بیولوژیکی ۴۲

- ۴۲ - درجه حرارت مطلوب
- ۴۳ - درجه حرارت حداقل بحرانی
- ۴۳ - درجه حرارت حداکثر بحرانی
- ۴۳ ۲ - بارندگی
- ۴۳ ۳ - رطوبت نسبی
- ۴۴ ۴ - ساعات آفتابی
- ۴۵ ۵ - باد
- ۴۵ ۶ - برف
- ۴۵ ۷ - نگرگ
- ۴۵ ۸ - مه
- ۴۶ ۴-۲-۲ - ارتفاع از سطح دریا
- ۴۶ ۴-۲-۳ - آب مورد نیاز
- ۴۷ ۴-۲-۴ - خاک مورد نیاز
- ۴۸ ۴-۳ - تغذیه زیتون
- ۴۸ ۴-۴ - اهمیت اقتصادی
- ۴۸ ۴-۵ - خواص درمانی زیتون
- ۴۹ ۴-۶ - نحوه بهره‌برداری
- ۵۰ فصل پنجم -
- ۵۱ ۵ - روش کار
- ۵۱ ۵-۱ - فرضیات
- ۵۱ ۵-۲ - روش تحقیق

- ۵-۳ - نحوه دسترسی به اطلاعات مربوط به درخت زیتون ۵۱
- ۵-۴ - نحوه دسترسی به اطلاعات اقلیمی مورد نیاز ۵۱
- ۵-۵ - همگنی داده‌ها ۵۱
- ۵-۶ - بازسازی داده‌ها ۵۱
- ۵-۷ - کفایت داده‌ها ۵۱
- ۵-۸ - توزیع فراوانی داده‌ها ۵۲
- ۵-۹ - ایستگاه‌های مورد مطالعه ۵۲
- ۵-۹-۱ - نحوه مطالعه و بررسی پارامترهای اقلیمی ایستگاهها ۵۲
- بارندگی ۵۲
- رطوبت نسبی ۵۳
- درجه حرارت ۵۳
- درجه روز (نیاز گرمایی) ۵۳
- نیاز سرمایی ۵۳
- یخبندان ۵۳
- ساعات آفتابی ۵۴
- تبخیر و تعرق ۵۴
- باد ۵۴
- ۵۵ فصل ششم -
- ۶-۱ - برآورد زمان شروع و خاتمه دمای آستانه حداکثر ۴۰ درجه سانتیگراد و بالاتر ۵۶
- ۶-۲ - برآورد زمان شروع و خاتمه دمای حداقل ۷- درجه سانتیگراد و کمتر از آن ۵۶
- ۶-۳ - برآورد زمان شروع و خاتمه ۲- درجه سانتیگراد ۵۶

۵۷	۶-۴ - برآورد زمان شروع و خاتمه دمای +۱۰ درجه سانتیگراد
۵۸	۶-۵ - برآورد زمان شروع و خاتمه دمای مطلوب ۱۲-۲۲ درجه سانتیگراد
۵۹	۶-۶ - برآورد زمان شروع و خاتمه دمای ۲۰-۲۵ درجه سانتیگراد
۷۹	۶-۷ - درجه روز (نیاز گرمایی)
۸۰	۶-۸ - نیاز سرمائی
۸۰	۶-۹ - توزیع میانگین دمای ماهانه و سالانه
۸۷	۶-۱۰ - توزیع ساعات آفتابی ماهانه
۹۰	۶-۱۱ - توزیع میانگین رطوبت ماهانه و سالانه
۹۹	۶-۱۲ - برآورد زمان شروع و خاتمه بارندگی‌های هفت روزه با توزیع گاما
۱۰۱	۶-۱۳ - توزیع میانگین بارش ماهانه و سالانه
۱۰۹	۶-۱۴ - برآورد زمان شروع و خاتمه یخبندان
۱۱۱	۶-۱۵ - تعیین فراوانی باد
۱۱۲	۶-۱۶ - محاسبه تبخیر و تعرق
۱۱۸	فصل هفتم -
۱۱۹	۷ - خلاصه
۱۲۲	۷-۱ - مشکلات
۱۲۳	۷-۲ - پیشنهادات
۱۲۵	منابع و مآخذ
۱۲۸	ضمائم

فهرست جداول

- ۱ - جداول شماره ۲ و ۱، برآورد زمان شروع و خاتمه دمای حداکثر ۴۰ درجه سانتیگراد و بالاتر با استفاده از توزیع نرمال ۶۰
- ۲ - جداول شماره ۳ و ۴، برآورد زمان شروع و خاتمه دمای حداکثر ۴۰ درجه سانتیگراد و بالاتر با استفاده از توزیع لوگ نرمال ۶۱
- ۳ - جداول شماره ۵ و ۶، برآورد طول دوره و تعداد روزهای با دمای ۴۰ درجه و بالاتر ۶۲
- ۴ - جدول شماره ۷، برآورد میانگین روزهای با حداکثر ۴۰ درجه سانتیگراد و بالاتر ۶۳
- ۵ - جداول شماره ۸ و ۹، برآورد زمان شروع و خاتمه دمای حداقل ۷- درجه و کمتر با استفاده از توزیع نرمال ۶۴
- ۵ - جداول شماره ۱۰ و ۱۱، برآورد زمان شروع و خاتمه دمای حداقل ۷- درجه و کمتر با از توزیع لوگ نرمال ۶۵
- ۶ - جداول شماره ۱۲ و ۱۳، برآورد طول دوره و تعداد روزهای با دمای ۷- درجه و کمتر ۶۶
- ۷ - جداول شماره ۱۴ و ۱۵، برآورد زمان شروع و خاتمه دمای ۲- درجه سانتیگراد با استفاده از توزیع نرمال ۶۷
- ۸ - جداول شماره ۱۶ و ۱۷، برآورد طول دوره ۲- درجه سانتیگراد با استفاده از توزیع لوگ نرمال ۶۸
- ۹ - جدول شماره ۱۸، برآورد زمان شروع و خاتمه دمای ۲- درجه سانتیگراد با استفاده از توزیع لوگ نرمال ۶۹
- ۱۰ - جدول شماره ۱۹، برآورد طول دوره ۲- درجه سانتیگراد با استفاده از توزیع نرمال ۶۹
- ۱۱ - جداول شماره ۲۰ و ۲۱، برآورد زمان شروع و خاتمه دمای ۱۰ درجه سانتیگراد با استفاده از توزیع نرمال ۷۰
- ۱۲ - جداول شماره ۲۲ و ۲۳، برآورد زمان شروع و خاتمه دمای ۱۰ درجه سانتیگراد با

- استفاده از توزیع لوگ نرمال ۷۱
- ۱۳ - جداول شماره ۲۵ و ۲۴، برآورد طول دوره دمای ۱۰ درجه سانتیگراد ۷۲
- ۱۴ - جداول شماره ۲۷ و ۲۶، برآورد زمان شروع و خاتمه دمای ۲۲-۱۲ درجه سانتیگراد
با استفاده از توزیع لوگ نرمال ۷۳
- ۱۵ - جداول شماره ۲۹ و ۲۸، برآورد زمان شروع و خاتمه دمای ۲۲-۱۲ درجه سانتیگراد
با استفاده از توزیع لوگ نرمال ۷۴
- ۱۶ - جداول شماره ۳۱ و ۳۰، برآورد طول دوره دمای ۲۲-۱۲ درجه سانتیگراد ۷۵
- ۱۷ - جداول شماره ۳۳ و ۳۲، برآورد زمان شروع و خاتمه دمای ۲۵-۲۰ درجه سانتیگراد
با استفاده از توزیع لوگ نرمال ۷۶
- ۱۸ - جداول شماره ۳۵ و ۳۴، برآورد زمان شروع و خاتمه دمای ۲۵-۲۰ درجه سانتیگراد
با استفاده از توزیع لوگ نرمال ۷۷
- ۱۹ - جداول شماره ۳۷ و ۳۶، برآورد طول دوره دمای ۲۵-۲۰ درجه سانتیگراد ۷۸
- ۲۰ - جداول شماره ۳۹ و ۳۸، برآورد زمان شروع و خاتمه بارندگی هفت روزه با استفاده از
توزیع گاما ۱۰۰
- ۲۱ - جداول شماره ۴۱ و ۴۰، برآورد زمان شروع و خاتمه دوره یخبندان با توزیع لوگ
نرمال ۱۱۰
- ۲۲ - جدول شماره ۴۲، محاسبه تبخیر و تعرق پتانسیل ماهانه و سالانه به روش ترنت ویت
در ایستگاه رودبار ۱۱۴
- ۲۳ - جدول شماره ۴۳، محاسبه تبخیر و تعرق پتانسیل ماهانه و سالانه به روش ترنت ویت
در ایستگاه بروجرد ۱۱۵
- ۲۴ - جدول شماره ۴۴، محاسبه تبخیر و تعرق پتانسیل ماهانه و سالانه به روش ترنت ویت
در ایستگاه ناصرالدین ۱۱۶
- ۲۵ - جدول شماره ۴۵، محاسبه تبخیر و تعرق پتانسیل ماهانه و سالانه به روش ترنت ویت
در ایستگاه خرم آباد ۱۱۷

فهرست نمودارها

- نمودار شماره ۱، میانگین دمای ماهانه ایستگاه رودبار..... ۸۲
- نمودار شماره ۲، میانگین دمای ماهانه ایستگاه خرم آباد..... ۸۳
- نمودار شماره ۳، میانگین دمای ماهانه ایستگاه ناصرالدین..... ۸۴
- نمودار شماره ۴، میانگین دمای ماهانه ایستگاه بروجرد..... ۸۵
- نمودار شماره ۵، میانگین دمای سالانه ایستگاههای مورد مطالعه..... ۸۶
- نمودار شماره ۶، میانگین ساعات آفتابی ماهانه بروجرد..... ۸۸
- نمودار شماره ۷، میانگین ساعات آفتابی ماهانه خرم آباد..... ۸۹
- نمودار شماره ۸، حداقل، حداکثر و میانگین رطوبت نسبی ماهانه رودبار..... ۹۳
- نمودار شماره ۹، حداقل، حداکثر و میانگین رطوبت نسبی ماهانه خرم آباد..... ۹۴
- نمودار شماره ۱۰، حداقل، حداکثر و میانگین رطوبت نسبی ماهانه ناصرالدین..... ۹۵
- نمودار شماره ۱۱، حداقل، حداکثر و میانگین رطوبت نسبی ماهانه بروجرد..... ۹۶
- نمودار شماره ۱۲، حداقل، حداکثر و میانگین رطوبت نسبی ماهانه الیگودرز..... ۹۷
- نمودار شماره ۱۳، میانگین سالانه و رطوبت نسبی ایستگاههای مورد مطالعه..... ۹۸
- نمودار شماره ۱۴، میانگین ماهانه بارش رودبار..... ۱۰۳
- نمودار شماره ۱۵، میانگین ماهانه بارش خرم آباد..... ۱۰۴
- نمودار شماره ۱۶، میانگین ماهانه بارش ناصرالدین..... ۱۰۵
- نمودار شماره ۱۷، میانگین ماهانه بارش بروجرد..... ۱۰۷
- نمودار شماره ۱۸، میانگین ماهانه بارش الیگودرز..... ۱۰۷
- نمودار شماره ۱۹، میانگین بارش سالانه ایستگاههای مورد مطالعه..... ۱۰۸

چکیده

این رساله به منظور تطبیق شرایط آب و هوایی ایستگاههای خرم آباد، بروجرد، ناصرالدین و الیگودرز با نیازهای بیوکلیماتیک درخت زیتون و بررسی کمی و کیفی عناصر اقلیمی موجود در منطقه جهت توسعه کشت زیتون صورت گرفته است. از ایستگاه رودبار نیز جهت مقایسه استفاده گردیده است و عناصر اقلیمی ایستگاهها به صورت اطلاعات روزانه در طی دوره ده ساله ۱۹۸۶-۱۹۹۵ بررسی گردیده است. ایستگاه رودبار به این دلیل انتخاب گردید تا مشخص شود به چه میزان با نیاز اقلیمی زیتون و شرایط موجود در ایستگاههای مورد مطالعه همبستگی دارد. این مطالعه با هدف توسعه کاشت زیتون در تمام منطقه و در ایستگاههای همجوار تدوین گشته است پس از بررسی ایستگاهها و مقایسه آنها با شرایط مورد نیاز زیتون و عمل مقایسه با ایستگاه رودبار زمان دقیق کاشت و برداشت محصول و زمانهای حداکثر رشد در مراحل مختلف فنولوژیکی مشخص گردید و به طور کلی در تمام ایستگاهها زمان کاشت از اوایل اسفند و زمان برداشت در نیمه دوم مهر پیشنهاد گردید.